

Lietuvos psichologų kongresas

Recenzuota kongreso
medžiaga

2025 m. balandžio 25-26 d.
Vilnius

Lietuvos
psichologų
sąjunga

VILNIAUS UNIVERSITETO LEIDYKLA

Filosofijos
fakultetas

EuroPsy
Akredituotas renginys 2025/062

Lietuvos psichologų kongreso organizatoriai:

Lietuvos psichologų sąjunga
Vilniaus universitetas

Mokslo komitetas (pranešimų santraukų recenzentai ir mokslinės programos sudarytojai):

prof. dr. Jurgita Lazauskaitė-Zabielskė (pirmininkė) (VU)
doc. dr. Arvydas Kuzinas (MRU)
prof. dr. Dalia Antinienė (LSMU)
doc. dr. Giedrė Širvinskienė (LSMU)
prof. dr. Kristina Žardeckaitė-Matulaitienė (VDU)
doc. dr. Loreta Gustainienė (VDU)
doc. dr. Raimonda Petrolienė (LPS)
prof. dr. Reda Gedutienė (KU)
prof. dr. Rimantas Vosylis (MRU)
doc. dr. Roma Šimulionienė (KU)
prof. dr. Saulė Raižienė (VU)

Organizacinis komitetas:

Aina Adomaitytė (LPS)
Skaistė Jurevičienė (LPS)
Gabrielė Gudynaitė (VU)
prof. dr. Antanas Kairys (VU)
dr. Marija Turlinskienė (VU)
doc. dr. Raimonda Sadauskaitė (pirmininkės pavaduotoja) (VU)
doc. dr. Olga Zamalijeva (pirmininkė) (VU)

Už pranešimų turinį atsako pranešimų autoriai. Lietuvos psichologų kongreso organizatoriai neprisiima jokios atsakomybės, susijusios su pranešimų santraukų kokybe ar informacijos tikslumu.

Copyright © 2025 [Jurgita Lazauskaitė-Zabielskė, Olga Zamalijeva]. Published by Vilnius University Press
This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Licence, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author and source are credited.
<https://doi.org/10.15388/LPK2025>

Vilniaus universiteto leidykla,
Saulėtekio al. 9, LT-10222 Vilnius
info@leidykla.vu.lt, www.leidykla.vu.lt
Knygos internete *knygynas.vu.lt*
Mokslo periodikos žurnalai *zurnalai.vu.lt*

TĘSTINIS TRAUMINIS STRESAS PAAUGLYSTĖJE: VERTINIMAS IR SĄSAJOS SU PATIRTU SMURTU

CONTINUOUS TRAUMATIC STRESS IN ADOLESCENCE: ASSESSMENT AND LINKS WITH VIOLENCE EXPOSURE

Inga Truskauskaitė* (Vilniaus universitetas), Monika Kvedaraitė (Vilniaus universitetas), Aviva Goral (Ben-Gurion Negevo universitetas), Ieva Daniūnaitė (Vilniaus universitetas; VšĮ Paramos vaikams centras).

Įvadas: Paauglystė yra jautrus raidos periodas, kai patirtas smurtas gali būti ypač žalingas psichikos sveikatai. Nors potrauminio streso reakcijos yra tyrinėtos gana daug, tyrimų vertinančių psichologines reakcijas į tęstinę trauminę patirtį itin trūksta. Taigi, šiuo tyrimu buvo siekiama įvertinti Tęstinio trauminio streso skalės lietuviškos versijos psichometrinės charakteristikos ir nustatyti, kaip patiriamas smurtas siejasi su tęstinio trauminio streso (TTS) reakcijomis.

Metodai: Tyrime dalyvavo 321 paauglys (Amžius: $M(SD)=14,19(1,26)$; 56,4% merginos). 54,5% dalyvių nurodė, kad yra patyrę tęstinį smurtą. Siekiant įvertinti Tęstinio trauminio streso skalės validumą paauglių imtyje buvo atlikta patvirtinančioji faktorių analizė ir matavimo invariantiškumo tarp lyčių analizė. Skirtingi tęstinio trauminio streso reakcijų profiliai buvo nustatyti pasitelkus latentinių klasių analizę. Siekiant nustatyti, kaip smurto patyrimas prognozuoja stiprias TTS reakcijas, buvo pasitelkta regresinė analizė.

Rezultatai: Tęstinio trauminio streso skalė pasižymi geru struktūriniu validumu ir matavimo invariantiškumu tarp lyčių. Paaugliai pasižymėjo trimis skirtingais TTS reakcijų profiliais (žemas, vidutinis, aukštas TTS), su siūloma aukšto TTS riba ≥ 18 balų. Tęstinio trauminio streso skalė taip pat pasižymi geru diferenciniu validumu tarp smurtą patyrusių ir nepatyrusių paauglių. Smurtą patyrę paaugliai pasižymėjo aukštesniais Išsekimo/Atsiskyrimo, Pykčio/Išdavystės, Baimės/Bejėgiškumo įverčiais. Skirtingų smurto rūšių patyrimas (nepriežiūra, psichologinis, fizinis ir seksualinis smurtas) reikšmingai prognozavo priklausymą vidutinio ir aukšto TTS grupėms.

Išvados: Tyrimas patvirtina Tęstinio trauminio streso atsako skalės validumą paauglių imtyje ir atskleidžia reikšmingą ryšį tarp smurto patirties ir tęstinio trauminio streso reakcijų.